

tek világa lépett. A könyv második főrésze a testvérek egymáshoz való viszonyát dolgozza föl az előbbihez hasonló módszerrel, sok testvér között, különösen 6 testvérpár s köztük két ikertestvérpár életének részletes megfigyelésével. A második rész összefoglalásában egyebek közt főleg az érzelmi, értelmi, alaki struktúrák vizsgálata jut tételszerű megállapításokban kifejezésre.

Ch. Bühler könyve tanulságainál fogva nagy figyelmet érdemel, de nem könnyű olvasmány.

Gyulai Agost dr.

Hildegard Hetzer: Mütterlichkeit. Psychologische Untersuchung der Grundformen mütterlicher Haltung. (Anyaság.) Leipzig, 1938. S. Hirzel (59 l.).

Az előttünk levő könyv alcíme szerint lélektani vizsgálódásokat tartalmaz az anyai magatartás alapformái, típusai fölött. Bizonyítani kívánja az anya pótolhatatlanságát a gyermekre és a gyermek szükségességét az anyára nézve. Azokat a formákat rajzolja meg, melyekben az anyaság a magatartásban és cselekvésben nyilvánul és megvalósul. A fejtegetések alapjául anyák között sok éven át szerzett tapasztalatok összefoglalása szolgál. Ez az összefoglalás 350 anya írásba foglalt sorsörténetének adataiból meríti az élet valóságát. Az adatok nemcsak kérdőívek kidolgozása, vagy tervszerű megfigyelések följegyzése alapján kerültek együvé, hanem kivétel nélkül valamennyit a szerző és munkatársai élték át, hacsak rövid ideig is, a megfigyelt anyákkal, nem mint rideg megfigyelők, hanem mint óvónők, gyermekgondozók, tanítók, barátok, szomszédok, vagy az élet egyéb alakulásaiban. Mikor az anyaságra vonatkozó vizsgálatok a szerző részéről megindultak, főcéljuk az volt, hogy megcáfolják azt a mindinkább lábrakapó felfogást, mely szerint az anyai szeretet jelentéktelen tényező a nevelésben s mely világosan érvényre jutott az anya és a gyermek közti viszony gyakorlati megítélésében és értékelésében. E cáfolatnak szükségessége ma már megszünt a szerző hazájában. Németországban az anyaság fontossága teljes mértékben el van ismervé s így a szerző vizsgálódásai inkább azt a célt szolgálják, hogy előmozdítsák a német népnél az anyaságban rejlő hatalmas népi erőt. A könyv egyes fejezetei sorra tárgyalják az anyai ápolásnak a gyermekre nézve pótolhatatlanságát, az anyai magatartás négy alapformáját, vagyis a rendezett lelki világú, a zürzaváros, a közömbös és az ösztönös anyát, az anyai magatartás lényegét, az anyai teljesítményeket, a soha nem ébredő, hiányzó anyai érzés természetellenességét, végül pedig a gyermek pótolhatatlanságát az anyára nézve. H. Hetzer fejtegetései érdekes adalékokat szolgáltatnak a családi nevelésnek manapság oly jelentőssé vált problémájához.

Gyulai Agost dr.

Dr. Reinhold Lotze: Zwillinge. Einführung in die Zwillingsforschung. (Ikrek. Bevezetés az ikerkutatásba.) Oehringen, 1938. F. Rau (176 lap, 111 képpel.).

Pedagógiai szempontból sem érdektelen, sőt rendkívül lebilincselő problémája az embertannak az ikerképződés. Közvetlenül és szemléletesen elve-

zet az „élet“ alapvető kérdéseihez. Az ikerkérdés vizsgálata az utóbbi évtizedben az emberi átöröklés legeredményesebb és legmegbízhatóbb vizsgálati módszerévé fejlődött. Annál a nagy és széleskörű érdeklődésnél fogva, mely ennek alapján az ikerproblémával fölmerülő minden kérdéssel szemben tapasztalható, tulajdonképpen csodálatos, hogy az egész ikerkutatásnak, biológiai alapjainak, módszerének és eredményeinek a szélesebbkörű olvasóközönségnek szánt, közérthető feldolgozása mindaddig hiányzott. Szerzőnk könyvé ezt a hiányt törekszik pótolni. Megkísérli az ikerkutatás minden lényeges kérdését megvilágítani anélkül, hogy a részletes kutatás minden eredményét felsorolni akarná. Fejtegetései ilymódon első bevezetésül szolgálnak az emberi átöröklés kutatásának e nevezetes fejezetébe mindenki számára, aki foglalkozni óhajt vele, tehát orvosok, öröklési biológiával foglalkozó természettudósok és pedagógusok részére. Szakszerűsége mellett gondja van arra is, hogy az ikerprobléma általános emberi jelentőségének is figyelmet szenteljen s azért a szűkebb értelemben vett nagyközönséghez, a műveltekhez is fordul könyvével. Az ikrek természete adja a legmeggyőzőbb bizonyítékokat arra, hogy mily hatalmas az átöröklés s ezzel voltaképpen érintve van az örök embernek minden kérdése. A könyv fejtegetései nem igényelnek előzetesen különösebb szakismereteket, bőséges és sokoldalú képanyaga külön is emeli a mű értékét. A biológiai készültség nélküli olvasó is könnyen követheti a szerző gondolatmenetét, melynek főbb szakaszai, a részletfejezetek követhetnek témájának mellőzésével a következők: az ikerképződés biológiája, az ikerkutatás módszerének jelentősége az emberi átöröklés vizsgálatában, az ikerkutatás általános kérdései, a speciális ikerkutatás eredményei testi és lelki tulajdonságok szempontjából, az ikrek a költészetben, az ikerkutatás egyetemes jelentősége. A gazdag anyagot a kérdés irodalmának bő bibliográfiája és igen hasznos név- és tárgymutató követi. Mindent összevéve, R. Lotze könyve nagyon érdekes és tanulságos olvasmány.

Gyulai Agost dr.

Maria Messinger: Das Kind, seine Welt und seine Beschäftigung. (A gyermek, világa és foglalkozása.) Wien—Leipzig, 1938. Deutscher Verlag für Jugend und Volk. (229 lap.)

Az előttünk fekvő könyv jellegéje: „Vezetni kell, nem korlátozni!“ A gyermek helyes fejlődésének ez a titka szerzőnk szerint. Erre óhajt tanítani, anélkül, hogy tankönyve volna. Az élet gyakorlatából jött létre és annak szolgálatára is van szánva. Kiáltó szózat szeretne lenni, mely azt mondja: „Jer, kísérel meg úgy cselekedni, ahogy mondom. Talán megtetszik tanácsom s a munka, melyet e tanács nyomán végzel, sikerülni fog!“ A szerző önérzetét az táplálja, hogy mint anyának a magánóvoda tulajdonosának, módjában volt a gyermeki lélek nyilvánulásaiban teljesen elmélyedni, s ezért érez hivatást arra, hogy tapasztalatait leírja, segítségére óhajtván lenni az anyáknak, nevelőnőknek és hivatásos óvónőknek. Olyan összefoglaló enciklopédiáját nyújtja hát a gyermekkor első éveire vonatkozó gyakorlati nevelői ismereteknek, aminő eddig alig volt az irodalomban. Szól a gyermek szabad játékaikról, régi népies anyagot dolgoz föl a családi kör és az óvoda részére, főleg Karinthiában szokásos dalos játékokat. Általában foglalkozik a dal